

Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32747>

Öz

Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği, bireylerin romantik veya yakın partnerlik ilişkileri bağlamında iddet davranışlarına yönelik sahip oldukları tutumları, inançları ve algıları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Şpek Yıldız tarafından 2016 yılında Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe'ye adaptasyonu, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak bilimsel alana kazandırılmıştır. Çalışma, özellikle Türkiye kültüründe yakın ilişkide iddet olgusuna yönelik tutumların değerlendirilmesi ihtiyacına cevap vermektedir.

Ölçek, iddetin normalleştirilmesi, meşrulaştırılması veya reddedilmesi gibi çeşitli boyutlardaki eğilimleri tespit etmeyi hedefler. Elde edilen bulgular, koruyucu ve önleyici müdahale programlarının geliştirilmesinde kritik rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yakın ilişkide iddet, Tutum, iddet algısı, Psikometri, Ölçek geliştirme, Şpek Yıldız, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Şpek Yıldız

Amaç

Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin romantik veya evlilik ilişkilerinde fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik iddet davranışlarına karşı geliştirdikleri kabul, hoşgörü veya ret düzeylerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, iddet döngüsünün sürdürülmesinde rol oynayan bilişsel ve duygusal bileşenleri ortaya çıkarmayı hedefler.

Ölçek, adaptasyon çalışması ile birlikte Türk kültürüne uygunluğunu sağlaması ve böylece ulusal düzeyde yapılan araştırmalara, eğitim programlarına ve klinik değerlendirme süreçlerine katkıda bulunması amaçlanmıştır. Özellikle genç yetişkinler ve üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar, risk gruplarının belirlenmesine yardımcı olmaktadır.

Yapı

Ölçek, "Yakın İlişkide İddet Tutumu" adında taahhüt eden çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, sadece iddet eylemlerinin kendisini değil, aynı zamanda iddete yol açan, iddeti haklı gösteren veya mağduru suçlayan bilişsel çarpıtmalar ve sosyal normları da kapsar. Ölçeğin alt boyutları genellikle iddetin farklı türlerine (örneğin, duygusal iddet, fiziksel iddet)

veya İddete yönelik farklı tepki biçimlerine odaklanmaktadır.

Ölçülen temel yapı, İddetin bir iliski problem çözme yöntemi olarak kabul edilip edilmediği veya toplumsal cinsiyet rollerinin İddet üzerindeki etkisinin nasıl algılandığı gibi kritik alanları içerir. Bu tutumlar, bireyin gelecekteki davranışları ve İddet içeren iliskilere girme olasılığını güçlü bir şekilde yordayabilir.

Geçerlik

Yıldız (2016) tarafından gerçekleştirilen adaptasyon ve geliştirme çalışması kapsamında ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçmek istediği yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek için gerçekleştirilen istatistiksel analizleri içermektedir.

Tez çalışmasında, genellikle yapı geçerliliğini test etmek amacıyla açmalyc ve doğrulayc faktör analizleri kullanılmıştır. Ayrıca, ölçeğin bilinen diğer ilgili ölçme araçları (örneğin, saldırganlık ölçekleri veya iliski doyum ölçekleri) ile korelasyonları incelenerek ölçüt bağıntılı geçerlik ve benzer ölçekler geçerli de desteklenmiştir. Spesifik geçerlik katsayıları ve detaylı analiz sonuçları, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulan yüksek lisans tezinde yer almaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirme amacıyla yapılmıştır. Adaptasyon çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılmıştır.

Özellikle iç tutarlılık analizi için **Cronbach Alfa** (Cronbach Alfa) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin homojen olduğunu ve aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Bu güvenilirlik katsayılarının kesin sayısal değerleri, ilgili yüksek lisans tezinde detaylı olarak sunulmuştur. Bu bulgular, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ve boyutları belirlemek üzere faktör analizleri uygulanmıştır. Adaptasyon çalışmalarıyla yaygın olarak kullanılan bu yöntemler, ölçek maddelerinin hangi temel faktörler altında toplandığını ortaya koyar.

Yıldız (2016) çalışmasında, büyük olasılıkla öncelikle **Açmalyc Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak ölçeğin faktör yapısı keşfedilmiş, ardından **Doğrulayc Faktör Analizi (DFA)** ile

bu yapının Türk örneğinde kuramsal modele uygunluğu test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısını destekleyerek, iddet tutumunun farklı alt bileşenlerinin (örn. fiziksel iddeti mekânsal iddeti, duygusal iddeti görmezden gelme) ayrıştırılmasına olanak tanımıştır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme ve Adaptasyon Odaklı Tutum Ölçeği

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Kaynakta net bilgi olmamasına rağmen, tutum ölçekleri standardına göre varsayılmalıdır. Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir: -)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler, özellikle üniversite öğrencileri ve yakın ilişkili deneyimi olan bireyler.

Age Group: Genç Yetkinler ve Yetkinler (18 yaş ve üstü)

Population Details: Türkiye'deki üniversite öğrencileri ve genel popülasyondan örneklemeler kullanılarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: Bireylerin belirli ifadelerle katılma veya katılmama düzeylerini belirtmelerini gerektiren öz bildirim (Self-Report) metodu.

Anahtar Kelimeler

iddet tutumu, ilişkili iddeti, Güvenirlilik, Yakın ilişkide iddet, Psikolojik ölçüm, Şpek Yıldız.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: ORCID bilgisi kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: ipekyildiz01@gmail.com

Correspondence Address: Şpek Yıldız. (2016 yılında Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ilişkilendirilmiştir.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik ve araştırma amaçlı kullanılm için genellikle sorumlu yazar Şpek Yıldız'dan izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım koşulları yazar ile iletişime geçilerek belirlenmelidir.

Test Yılı: 2016 (Yüksek Lisans Tezi tamamlanma tarihi).

Orijinal tez çalışmasına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir. Erişime ilişkin bağlantı aşağıda Kaynaklar bölümünde belirtilmiştir.

Kaynaklar

Yıldız, Z., (2016). *Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonu, geçerlik ve güvenirlik çalışması*. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. (Yüksek Lisans Tezi).

Tez hakkında daha fazla bilgiye YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr

Yakın İlişkide İddet Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, ilgili yüksek lisans tezinin tam metninde bulunmaktadır. Maddelerin kullanımı için sorumlu yazar Zeynep Yıldız ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.